

การศึกษาความเสี่ยงในการดำเนินประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน

Risk Study on an Annual Beach Festival in Bang Saen

ปวีณา มีประดิษฐ์

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Parvena Meepradit

Faculty of Public Health, Burapha University

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาความเสี่ยงของกิจกรรมที่จัดขึ้นในงานประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน และเสนอแนะเป็นมาตรการด้านความปลอดภัย รูปแบบของการศึกษาเป็นการสำรวจ โดยสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบกิจกรรม และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาอันตรายที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ตามเทคนิคการวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัย โดยทำการศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งหมด 7 กิจกรรม ได้แก่ การรดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ การเล่นสาดน้ำ การก่อพระเจดีย์ทราย การละเล่นพื้นบ้าน (การแข่งขันมวยทะเล สะบ้า ช้างรำ มอญซ่อนผ้า วิ่งเปี้ยว และชักเย่อ) การแข่งขันเพ่นพ่ายชาย การแข่งขันแกะหอยนางรม และการแสดงดนตรีกลองมโหรี ผลการศึกษาพบว่าในทุกกิจกรรมมีจุดที่เป็นความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ร่วมกิจกรรม ทั้งในลักษณะของการเป็นผู้เข้าแข่งขัน และผู้ชมได้ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดำเนินงานเพื่อจัดการความเสี่ยงดังกล่าว และให้เกิดการสืบสานประเพณีก่อพระทรายวันไหลอย่างยั่งยืนและปลอดภัยตลอดไป

คำสำคัญ : การศึกษาความเสี่ยง ความปลอดภัย ประเพณีไทย

Abstract

The main objective of this study was to assess accident risk of the defined activities of the Annual Beach Festival in Bang Saen, Chon Buri province. The methodology included observation of the activities, interview with the local authorities, and analysis of potential hazards. Seven activities were assessed which included 1) water blessing, 2) water playing, 3) sand pagoda building, 4) sport competition (sea boxing, Saba, Suong-ram, Mon-son-pa, flag race and tug-of-war), 5) swim tube painting, 6) oyster shucking competition and, 7) music performances. Health hazards were identified using "Job Safety Analysis" method. The results showed that every activity had potential health risks and accidents to both competitors and spectators. We suggested that the municipal authorities should provide safety to the public so that the risk of accident can be reduced.

Keywords: Risk Study, Safety, Thai Festival

บทนำ

ประเพณีวันไหลเป็นประเพณีที่ควบคู่มา กับ ประเพณีสงกรานต์ คำว่า “วันไหล” คือ วันทำบุญขึ้นปี ใหม่ของชาวทะเล ซึ่งมักจะกำหนดหลังจากวันมหาสงกรานต์ ประมาณ 5-6 วัน เดิมเรียกว่า ประเพณีก่อพระทรายน้ำ ไหล โดยวัดใดอยู่ใกล้แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึงใน บริเวณนั้น ก็จะจัดประเพณีขึ้น และชาวบ้านจะช่วยกันขน ทรายตามชายหาดใกล้ ๆ เข้าวัด ท้องถิ่น เป็นกุศโลบายในการรวมคนเพื่อขุดลอกคลอง เป็นผลให้เมื่อถึงฤดู ฝนน้ำจะไหลสะดวกไม่ตื้นเขิน ไม่ขังเจ็มนองตามแหล่ง ต่างๆ และทรายที่ขนเข้าวัดนั้น วัดต่างๆ ยังสามารถจะ นำไปเป็นประโยชน์ในการใช้ทรายก่อสร้างเสนาสนะและ ปูนิยสถานในวัด หรือถมบริเวณวัด ซึ่งเป็นงานประเพณี ที่ชี้ให้เห็นความเจริญของวัฒนธรรมในท้องถิ่น แต่ด้วย สภาพของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไป งานก่อพระทราย น้ำไหลก็เปลี่ยนสภาพไป จนถึงปีพุทธศักราช 2540 งาน ประเพณีวันไหลชายหาดบางแสนได้ถูกเปลี่ยนชื่อใหม่ ให้เหมาะสมกับยุคสมัยว่า “งานประเพณีก่อพระทรายวัน ไหลบางแสน” และใช้ชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน^{1,2,3,4}

ในปีพ.ศ. 2552 นี้ เทศบาลเมืองแสนสุข ได้ กำหนดจัดงานประเพณีก่อพระทรายวันไหลขึ้น ในวันที่ 16-17 เมษายน ณ บริเวณชายหาดบางแสน อำเภอ เมือง จังหวัดชลบุรี กิจกรรมเด่นของงานในปีนี้คือการ ทำบุญตักบาตร พิธีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ การแข่งขันกีฬา ที่บ้าน การประกวดการก่อพระเจดีย์ทราย และการเล่น น้ำสงกรานต์⁵⁻⁷ ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมงานรื่นเริง ต่างๆ มักจะมีความเสี่ยงและความสูญเสียที่เกิดขึ้นโดย คาดไม่ถึง เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มักจะ คำนึงถึงแต่ความสนุกสนานแต่เพียงด้านเดียว ดังนั้นผู้ ศึกษาซึ่งเห็นความสำคัญของการสืบสานวัฒนธรรมและ ประเพณีไทย แต่เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการดำเนิน ประเพณี จึงทำการศึกษาความเสี่ยงของกิจกรรมใน ประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน เพื่อให้

ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการด้านความปลอดภัย อย่างถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อระบุขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ใน ประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน และชี้บ่งอันตราย ที่เป็นความเสี่ยงของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม ดังกล่าว

2. เพื่อกำหนดมาตรการจัดการด้านความเสี่ยง ให้เกิดความปลอดภัยในประเพณีก่อพระทรายวันไหล บางแสน

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยนำข้อมูล มาวิเคราะห์หาอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นในขั้นตอนต่างๆ ของกิจกรรมในการดำเนินประเพณีก่อพระทรายวันไหล บางแสน โดยทำการศึกษาทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นในการ ประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสนรวมทั้งสิ้น 7 กิจกรรม ได้แก่ การรดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ การเล่น สาตน้ำ การก่อพระเจดีย์ทราย การละเล่นพื้นบ้าน (การ แข่งขันมวยทะเล สะบ้า ชว่งร่ำ มอญซ่อนผ้า วิ่งเปี้ยว และชักเย่อ) การแข่งขันฟันที่หัวยาง การแข่งขันแกะ หอยนางรม และการแสดงดนตรีในเวลากลางวัน

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้ดำเนินกิจกรรม โดยใช้กล้องบันทึกภาพ เคลื่อนไหว เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเสี่ยง ใน การศึกษาความเสี่ยง ผู้ศึกษาได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ งานเพื่อความปลอดภัย (Job Safety Analysis)⁸ มา ทำการวิเคราะห์หาอันตราย และเสนอแนะแนวทาง ป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น โดยใช้รูปแบบการศึกษา ในแนวทางเดียวกันกับการศึกษาความเสี่ยงประเพณีบั้งไฟในจังหวัดสระแก้ว⁹ และการศึกษาความเสี่ยงประเพณี วิ่งควายจังหวัดชลบุรี¹⁰

ผลการศึกษา

กิจกรรมที่ 1 การร่นำขอพรจากผู้สูงอายุ

ตารางที่ 1 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมร่นำขอพรผู้สูงอายุ

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. ผู้สูงอายุที่นั่งรถที่เก้าอี้	- เก้าอี้ที่นั่งทำจากพลาสติก ขาไม่แข็งแรง ไม่มีเท้าแขน อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้จากการหกล้ม หรืออาการปวดเมื่อยได้
2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่นำคำขอพรผู้สูงอายุ	- โต๊ะรองพานร่นำอยู่ในระดับต่ำผู้สูงอายุต้องก้มตัวในระหว่างร่นำ อาจทำให้เกิดความเมื่อยล้า และหน้ามืดเมื่อเงยหน้าขึ้น - บริเวณที่นั่งของผู้สูงอายุด้านหลังมีเครื่องขยายเสียงดังที่ตั้งหันหน้ามายังผู้สูงอายุ - มีน้ำขังจากการร่นำขอพร ที่อยู่ใกล้สายไฟเครื่องขยายเสียง อาจเกิดไฟฟ้าช็อตได้

กิจกรรมที่ 2 การเล่นสาดน้ำ

ตารางที่ 2 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมเล่นสาดน้ำสงกรานต์

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
- ผู้ร่วมงานเดินทางโดยรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ เพื่อเข้าร่วมงาน ประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน จากทั่วสารทิศ โดยใช้ถนนสุขุมวิทแยกเข้าบางแสน และออกไปทางอ่างศิลาเป็นหลัก และในระหว่างการเดินทาง จะเล่นน้ำระหว่างรถด้วยกันและสาดน้ำคนที่เดินเท้าข้างทาง	- รถกระบะที่บรรทุกถังน้ำและคนอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการพลัดตกลงจากรถได้ - การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ทำให้ขาดสติทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ - อุปกรณ์ที่ใช้เล่นน้ำมีแรงดันแรงอาจทำให้เกิดอันตรายได้ - การขับขี่ยานพาหนะด้วยความเร็วอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ - พื้นถนนลื่นอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ - แปะหรือดินสอพองอาจเข้าตาทำให้ระคายเคืองได้ - การแต่งกายไม่เหมาะสมอาจทำให้เกิดการลวนลามได้

กิจกรรมที่ 3 การก่อพระเจดีย์ทราย

ตารางที่ 3 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมก่อพระเจดีย์ทราย

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. ตีกรอบไม้เพื่อขึ้นโครงโดยนำส่วนของไม้กรอบและตะปูมาตีตามแบบที่กำหนด	- ค้อนอาจตีมือในขณะที่ตอกตะปู - ตะปูอาจตำนิ้วมือในขณะที่ตอกตะปู - การยกกรอบไม้เกิดการเมื่อยล้าและปวดกล้ามเนื้อได้
2. ใช้พลั่ว บังกััดทรายลงตามโครงที่ทำเสร็จแล้ว และใช้จอบเสียมปรับให้แน่น พร้อมใช้น้ำรดให้แน่นมากขึ้น	- อาจได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจอบเสียมชนเท้าได้ - อาจเกิดความปวดกล้ามเนื้อ เมื่อยล้าจากการยกของหนักได้

ตารางที่ 3 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมก่อพระเจดีย์ทราย (ต่อ)

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
3. จัดตั้งรูปทรง ด้วยอุปกรณ์ที่ฉาบปูน	- อาจเกิดผิวหนังปูดอักเสบเมื่ออยู่ใกล้จากการหกของหนักได้
4. ตกแต่งด้วยดอกไม้ ใช้เข็มร้อยตกแต่งดอกไม้ใช้ไม้จิ้มฟัน สวด และตะปูเข็มนำไปเสียบตกแต่งพระทราย	- เข็มอาจที่มีมือเวลาร้อยดอกไม้ หรือ เวลาปักดอกไม้
5. หลังเสร็จกิจกรรมการแข่งขันก่อพระทรายวันไหล	- การไม่สวมใส่รองเท้า อาจทำให้เท้าได้รับบาดเจ็บจากเศษวัสดุ
	- ชยะและเศษวัสดุที่ทิ้งอาจทำให้บาดเจ็บ ทิ่มแทง และเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 4 การละเล่นพื้นบ้าน

4.1. การแข่งขันมวยทะเล

ตารางที่ 4 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมชมมวยทะเล

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. ผู้เล่นสวมหมวกและขึ้นนั่งบนราวเหล็ก	- ราวเหล็กเมื่อถูกน้ำอาจจะทำให้ผู้เล่นลื่นล้มได้
2. เริ่มทำการชก โดยใช้หมัดชกเท่านั้น ห้ามดึง ห้ามศอก	- การชกอาจเกิดการกระทบกระเทือนศีรษะได้
3. ผู้เล่นห้อยศีรษะชก ได้ในเวลา 2 นาที	- อาจจะมีการปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะได้
4. การตัดสิน ถ้าผู้แข่งขันฝ่ายใดหล่นน้ำก่อนถือว่าแพ้ ผู้ที่หล่นน้ำทีหลัง หรือไม่หล่นน้ำเป็นผู้ชนะ การแพ้นั้นใช้ 2 ใน 3 ครั้ง	- ขณะผู้เล่นตกน้ำ อาจทำให้เกิดการกระแทก และบาดเจ็บ
5. ในบางคู่ที่แข่งขันมีการทำผิดกติกาหลายครั้ง ทำให้มีการปรับแพ้	- เข้าแข่งขันได้รับเชื้อโรคจากการใช้น้ำซ้ำ
	- เนื่องจากในการชกแต่ละยกนั้นต้องใช้กำลังมาก ทำให้ผู้เข้าแข่งขันหมดแรงได้ และบางรายอาจได้รับการบาดเจ็บ

4.2 การแข่งขันสลับ

ตารางที่ 5 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมการแข่งขันสลับ

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. เริ่มเปิดการเล่นสลับ ด้วยท่าที่ใช้ประกอบ 5 ท่า ตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้ คือ ท่าพนม, ท่าล้อ, ท่าชายพก, ท่าเข้า และท่าปลายเท้า	- บางครั้งลูกสลับบางลูกอาจไม่เรียบ อาจเกิดบาดเจ็บจากการสัมผัส
2. ทำการยิงลูก โดยอนุญาตให้นั่งพับเข่าได้ และลูกที่ยิงต้องเป็นลูกที่เกิดจากการตีด้วยนิ้วมือไม่เกิน 2 นิ้วไม่ใช่ลักษณะผลัก	- ผู้แข่งขันอดครองเท้าแข่งขัน อาจเหยียบเศษแก้วหรือวัตถุมีคม
	- ท่าที่ต้องเตะลูกสลับ ทำให้มีการเกร็งข้อเท้า ทำให้เกิดการปวดเมื่อยได้ และบางครั้งก็เตะลูกสลับอาจจะเตะทรายกระเด็นเข้าตาผู้ชม
	- ในการยิงหรือการเก็บลูก ต้องย่อเข่าเพื่อให้ลูกไปตามที่ต้องการ อาจจะทำให้มีการเกร็งกล้ามเนื้อบริเวณนั้น ทำให้เกิดการปวดเมื่อยได้
	- การยิงต้องใช้นิ้วตีออกไป อาจจะทำให้ได้รับบาดเจ็บได้ ถ้าลูกสลับที่ใหญ่เกินไป

4.3 การแข่งขันช่วงรำ

ตารางที่ 6 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมการแข่งขันช่วงรำ

ขั้นตอนการทำกิจกรรม	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. การเล่นช่วงรำโดยไม่สวมรองเท้า	- เศษขวด หรือ เปลือกหอยบาดเท้า
2. การหลบหลีกช่วงจากการปาของฝ่ายตรงข้าม	- ผู้แข่งขันอาจชนคั่นมะพร้าวจากการหลบหลีกช่วง
3. การปาลูกช่วง	- ผู้แข่งขันชนกันเองจากการหลบหลีกช่วง - ลูกช่วงถูกอวัยวะสำคัญของนักกีฬาได้รับบาดเจ็บ เช่น ศีรษะ - ลูกช่วงถูกผู้ชมรอบสนามได้รับบาดเจ็บ

4.4 การแข่งขันมอญซ่อนผ้า

ตารางที่ 7 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมการแข่งขันมอญซ่อนผ้า

ขั้นตอนการทำกิจกรรม	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. ผู้เล่นถือผ้า เดินหรือวิ่งไปรอบๆ วงซ่อนผ้าไว้หลังสมาชิกทีมอื่น โดยให้ฝ่ายตรงข้ามไม่รู้ตัว	- เศษฝุ่นเข้าตาผู้เล่นนั่งอยู่ขณะผู้เล่นกำลังวิ่งหรือลูกนั่ง
2. ผู้นั่งที่ถูกวางผ้าข้างหลังรู้ตัวก็จะหยิบผ้าและลุกขึ้นวิ่งไล่ตีผู้เป็นมอญไปรอบวง	- ผู้เล่นวิ่งล้ม เนื่องจากพื้นที่เป็นทราย ไม่ราบเรียบ - เศษไม้ที่ปะปนอยู่ในทรายทีมทำให้ผู้เล่น เนื่องจากผู้เล่นไม่สวมรองเท้าในการเล่น

4.5. การแข่งขันวิ่งเปี้ยว

ตารางที่ 8 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมการแข่งขันวิ่งเปี้ยว

ขั้นตอนการทำกิจกรรม	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. แบ่งนักกีฬายืนเรียงแถวกลางแจ้ง	- เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนจัด นักกีฬาและกรรมการเกิดอาการเป็นลมแดด
2. นักกีฬาวิ่งอ้อมหลัก เพื่อกลับมาส่งผ้าให้กับคนต่อไปสลับเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ	- นักกีฬาวิ่งล้มชนหลักไม้ ทำให้ได้รับบาดเจ็บ - พื้นที่เป็นทรายร่วนในจุดกลับตัวทำให้ทรายเป็นพุ่ม อาจจะล้มและชนเสาได้

4.6. การแข่งขันชักเย่อ

ตารางที่ 9 การศึกษาความเสี่ยงการแข่งขันชักเย่อ

ขั้นตอนการทำกิจกรรม	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. เริ่มทำการแข่งขันผู้เล่นจะจับเชือกที่ใช้ในการชัก	- อาจเกิดการบาดเจ็บของเชือกที่มีมือผู้เข้าแข่งขันได้
2. กรรมการส่งสัญญาณเริ่มการแข่งขัน โดยกรรมการจะเหยียบเชือกก่อนปล่อยเชือกเพื่อเริ่มแข่ง	- หากเชือกไม่มีความหนาพออาจจะมีอาการบาดเจ็บเกิดขึ้นได้ - อาจเกิดอันตรายกับกรรมการที่เหยียบเชือกได้

ตารางที่ 9 การศึกษาความเสี่ยงการแข่งขันชกมวย (ต่อ)

3. ขณะแข่งขัน แต่ละฝ่ายจะเริ่มดึงเชือกเข้าไปหาทางฝ่ายของตัวเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าแข่งขันคนสุดท้ายของแต่ละทีม มักจะเอามือพันไว้กับ ลำตัว หรือข้อมือเพื่อเพิ่มแรงในการดึง ซึ่งอาจทำให้ได้รับบาดเจ็บได้ - อาจมีการบาดเจ็บได้ขณะแข่งขัน โดยเฉพาะการล้มจากการที่ฝ่ายตรงข้ามปล่อยเชือกกะทันหัน
--	---

กิจกรรมที่ 5 การแข่งขันฟันท์หว่างชาย

ตารางที่ 10 การศึกษาความเสี่ยงการแข่งขันฟันท์หว่างชาย

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. สถานที่ในการจัดกิจกรรม	- ไม่มีเก้าอี้หรือโต๊ะให้ผู้เข้าแข่งขันใช้ในการวาดรูป ทำให้ไม่ได้รับความสบายจากท่าทาง
2. การร่าง วาดรูปและลงสี	- ใช้สีชอล์กในการร่างรูปภาพ และสีคิลิกในการลงสี อาจส่งผลกระทบต่อร่างกายของผู้เข้าแข่งขัน
3. การล้างพู่กัน	- มีการหกของน้ำที่ใช้ล้างพู่กัน อาจจะทำให้เกิดการลื่นหกล้ม

กิจกรรมที่ 6 การแข่งขันแกะหอยนางรม

ตารางที่ 11 การศึกษาความเสี่ยงแข่งขันแกะหอยนางรม

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. ผู้เข้าแข่งขันจะได้รับอุปกรณ์พร้อมทั้งหอยนางรมที่จะต้องทำการแกะเปลือก	- อันตรายจากความร้อน คืออากาศค่อนข้างจะร้อนและผู้ชมการแข่งขันยืนบังทิศทางลมของผู้แข่งขัน
2. เริ่มทำการแกะหอยนางรม	<ul style="list-style-type: none"> - ท่าทางในการแข่งขันเป็นการนั่งขัดสมาธิบนพื้นทรายอาจทำให้เกิดการเมื่อยล้า - ถุงมือป้องกันนิ้วมืออาจชำรุด เนื่องจากโดนมีดแกะหอยทิ่ม - มีดแกะหอยนางรมอาจบาดมือ - ความกดดันจากผู้มาเชียร์ทำให้เกิดความเร่งรีบจนทำให้มีดแกะหอยบาดมือ

กิจกรรมที่ 7 งานแสดงดนตรีกลางคืน

ตารางที่ 12 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมงานแสดงดนตรีกลางคืน

ขั้นตอนการทำงาน	อันตรายที่อาจเกิดขึ้น
1. การกันรถเข้าออกในบริเวณการจัดงาน	- รถชนแฉกกันเพราะมองไม่เห็น
2. การรักษาความปลอดภัย	- ได้รับบาดเจ็บจากการทะเลาะวิวาทด้วยสาเหตุต่าง ๆ

ตารางที่ 12 การศึกษาความเสี่ยงกิจกรรมงานแสดงดนตรีกลางคืน (ต่อ)

3. การจำหน่ายสินค้าที่มีลักษณะเป็นแก้ว หรือ กระเบื้อง เช่น ขวด มีด	- เมื่อมีการแตก อาจจะมีบาดลึกที่มือหรือเท้าได้
4. การเล่นน้ำในเวลากลางคืนบริเวณถนนเรียบหาด	- เป็นอาชญากรรม เมื่อมีการทะเลาะวิวาท
5. การจำหน่ายสินค้า อาหารและเครื่องดื่ม นอกเหนือจากบริเวณที่จัดให้	- การจราจรติดขัด และเกิดอุบัติเหตุ
6. การวางสิ่งของ สายไฟ ปลั๊กไฟ ของร้านจำหน่ายสินค้า	- รถชนร้านอาหารที่อยู่นอกบริเวณที่จัดไว้ให้
7. การใช้งานพาหนะ และการจอดในบริเวณการจัดงาน	- นักท่องเที่ยวเดินชนหรือ สะดุดหัวล้ม
	- รถชนนักท่องเที่ยวที่เดินชมงาน
	- รถสูญหาย
	- รถชนกันหรือล้มจากการนำรถเข้าออก

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาการวิเคราะห์อันตรายและความเสี่ยงในการดำเนินประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน พบจุดที่ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้การดำเนินประเพณียังคงเป็นไปอย่างสนุกสนานและมีความปลอดภัยดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การรณรงค์ขอพรจากผู้สูงอายุ

1.1 ให้ผู้สูงอายุมีการขยับร่างกาย เปลี่ยนอิริยาบถ นั่งให้ถูกท่า เปลี่ยนท่าทางการนั่ง ให้เหมาะสม ไม่ก้ม

1.2 เปลี่ยนเก้าอี้ให้มีที่เท้าแขน และทำจากวัสดุที่มั่นคงแข็งแรง

1.3 ทำการยกกระดานโต๊ะรองพานให้สูง จนถึงระดับที่ไม่ต้องก้ม และไม่ต้องยกแขน

1.4 หันลำโพงขยายเสียงออกไปจากตำแหน่งที่ผู้สูงอายุนั่ง

1.5 ทำการเดินสายไฟให้ปลอดภัยและติดตั้งอุปกรณ์ตัดไฟรั่ว

1.6 มีการกั้นน้ำที่รถเสร็จให้ไหลหรือมีที่เก็บกักไม่ให้เจิ่งนองพื้น

กิจกรรมที่ 2 การเล่นสาดน้ำ

2.1 ควบคุมความเร็วของการขับรถ และกำหนดเส้นทางเดินรถให้เหมาะสม

2.2 จัดระเบียบการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และเฝ้าระวังตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจ

2.3 ห้ามใช้ปืนฉีดน้ำแรงดันสูง

2.4 จัดตั้งจุดตรวจเพื่อดูแลและจำกัดความเร็วของการขับขี่

2.5 ห้ามใช้น้ำที่มีส่วนผสมของสารเคมีหรือแอมโมเนีย ซึ่งเป็นสาเหตุของการทำให้ผื่นขึ้น

2.6 ห้ามใช้และจำหน่ายแป้งดินสอพอง

2.7 รมรงคร่างกายให้มิดชิด

กิจกรรมที่ 3 การก่อพระเจดีย์ทราย

3.1 ให้สวมใส่ถุงมือหนังในขณะที่ใช้คอนตอกตะปู เพื่อกันลื่น และกันกระแทก

3.2 ในการยกของควรมือช่วยตัว เพื่อลดอาการปวดเมื่อยลำ

3.3 ทำการจัดที่วางอุปกรณ์ให้เหมาะสม เช่น ที่หิงจอบ, เสียม หรือพลั่ว เพื่อไม่ให้เกิดการเดินชนได้

3.4 สวมเสื้อแขนยาวที่ทำจากผ้าฝ้ายเพื่อปกคลุมผิวหนัง

3.5 สวมรองเท้าในระหว่างดำเนินการกิจกรรม

3.6 ให้คะแนนเพิ่มในส่วนของวัสดุที่นำมาใช้ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงวิธีการเก็บภายหลังจากงานด้วย

กิจกรรมที่ 4 การละเล่นพื้นบ้าน

4.1 การแข่งขันมวยทะเล

4.1.1 มีอุปกรณ์ป้องกันศีรษะเพื่อศีรษะจะกระทบกระเทือนน้อยที่สุด

4.1.2 ใช้อุปกรณ์ที่สามารถยืดรวมเหล็กหรือสนามที่ใช้แข่งขันให้มีความมั่นคงและถาวร

4.1.3 ขนาดของสนามที่ใช้ควรเหมาะสมกับผู้เข้าแข่งขัน

4.1.4 มีคนคอยรับอยู่ด้านล่าง

4.1.5 น้ำที่ใช้ควรมีการเปลี่ยนในระหว่างวันที่ 1 และวันที่ 2 เนื่องจากมีการทิ้งน้ำไว้ 1 คืนแล้วใช้วิธีการเติมน้ำใหม่เพิ่มเข้าไปเท่านั้น

4.1.6 มีเวลาพักในระหว่างยกเพื่อให้ผู้เข้าแข่งขันเตรียมความพร้อม

4.1.7 มีหน่วยปฐมพยาบาลที่อยู่ใกล้กับสนามที่แข่งขัน

4.2 การแข่งขันสะบ้า

4.2.1 ต้องตรวจสอบลักษณะลูกสะบ้าให้มีความเหมาะสมก่อนทำการแข่งขัน

4.2.2 ให้สวมรองเท้าในการเล่น แต่ถ้าผู้เล่นไม่ถนัดให้ถอดรองเท้าได้ แต่ต้องมีการตรวจดูพื้นที่บริเวณสนามที่ใช้แข่งขันว่าไม่มีอันตราย

4.2.3 เพิ่มระยะห่างของผู้ชมในการดูการเล่นสะบ้าให้มากขึ้น

4.2.4 การสวมเสื้อผ้าที่ใช้แข่งขันนั้นควรมีความยืดหยุ่นเพื่อจะได้เคลื่อนไหวได้สะดวก

4.2.5 กำหนดขนาดของลูกสะบ้าและตรวจสอบไม่ให้มีรอยคม หรือเสี้ยนไม้

4.3 การแข่งขันช่วงรำ

4.3.1 ให้นักร้องนำสวมรองเท้า

4.3.2 เก็บเศษ หรือสิ่งที่จะบาดเจ็บที่หนีห่างออกจากสนามก่อนแข่งขัน

4.3.3 ใช้ฉนวนหรือวัสดุกันกระแทกปูรอบต้นมะพร้าวที่อยู่ภายในขอบเขตของพื้นที่แข่งขัน

4.3.4 ขยายสนาม หรือ ลดจำนวนของนักกีฬา

4.3.5 กำหนดกติกาให้ปลอดภัยที่ต่ำกว่าในหน้าจอ

4.3.6 ใช้ตาข่ายล้อมรอบสนามแข่งขันเพื่อป้องกันอันตรายสำหรับผู้เข้าชมจากลูกช่วงและกระแทกกับผู้เข้าแข่งขัน

4.4 การแข่งขันมวยช้อนผ้า

4.4.1 เนื่องจากผู้เข้าแข่งขันเป็นเด็กเล็ก ควรระมัดระวังในการปรับสถานที่เล่น ให้มีพื้นที่ราบเรียบหรือหาที่รองพื้นไม่ให้เศษทรายติดได้

4.4.2 ให้ผู้เล่นสวมรองเท้า หรือกำจัดเศษไม้ก่อนทำการแข่งขัน

4.5 การแข่งขันวิ่งเปี้ยว

4.5.1 สถานที่ในการแข่งขันควรอยู่ในที่ไม่รับแดดโดยตรง

4.5.2 ช่วงเวลาในการจัดการแข่งขันควรเป็นเวลาที่สภาพอากาศไม่ร้อนมากหรือแดดไม่จัดเกินไป

4.5.3 เปลี่ยนหลักไม้ใช้หลักอื่นที่ทำจากวัสดุที่ไม่แข็งมากจนเกินไป

4.5.4 พื้นที่ในการจัดการแข่งขันควรเป็นพื้นที่เรียบ

4.6 การแข่งขันชักเย่อ

4.6.1 จัดเตรียมถุงมือให้แก่ผู้เข้าแข่งขันทุกคน

4.6.2 จัดเตรียมเชือกที่มีขนาดที่เหมาะสมและอยู่ในสภาพดี

4.6.3 ทักษะการที่ใช้ได้เหมือนกันหรือคล้ายกัน
มาทดแทน หรือจับช็อกไว้เลยๆ โดยไม่ต้องเหยียบ

4.6.4 ชี้แจงให้ผู้เข้าแข่งขันทราบล่วงหน้าว่า
การกระทำใดที่เป็นอันตรายและไม่ควรกระทำ

4.6.5 ควรตกลงว่าผู้เข้าแข่งขันสามารถ
ปล่อยเชือกได้หลังจากที่คณะกรรมการให้สัญญาณสิ้นสุด
การแข่งขัน

กิจกรรมที่ 5 การแข่งขันฟันที่ห่างยาว

5.1 จัดหาสถานที่ที่เหมาะสม มีโต๊ะ เก้าอี้หรือสิ่ง
อำนวยความสะดวกอื่น ๆ แก่ผู้เข้าแข่งขัน

5.2 ทางผู้จัดการประกวดอาจจะต้องเลือกใช้
ประเภทของสีที่มีอันตรายในการรับประทานมา
ทดแทน หรือจัดหาถุงมือ และหน้ากากให้ผู้เข้าแข่งขัน
สวมใส่ขณะวาดรูป

5.3 มีการเตรียมผ้าไว้สำหรับเช็ดปากหรือล้าง
ปากให้ผู้เข้าแข่งขันทำ

กิจกรรมที่ 6 การแข่งขันแกะหอยนางรม

6.1 จัดการระบายอากาศในบริเวณสถานที่แข่งขัน
ให้เหมาะสมสำหรับผู้เข้าแข่งขัน

6.2 จัดบริเวณที่แข่งขันให้นั่งในท่าทางในการ
แข่งขันที่ดีเพื่อไม่ให้เกิดการเมื่อยล้า

6.3 ใช้ถุงมือป้องกันที่เหมาะสม เช่น ถุงมือที่
สามารถกันของมีคมได้

6.4 ผู้เข้าแข่งขันต้องมีความชำนาญเป็นอย่างสูง
ในการใช้มีดแกะหอยนางรม

6.5 ให้ผู้แข่งขันลดความกดดันคลายความเครียด
ก่อนทำการแข่งขัน และระหว่างแข่งขัน เช่น อาจจะมีการ
เปิดเพลง หรือเสียงดนตรี ที่มีจังหวะสนุกสนาน

กิจกรรมที่ 7 งานแสดงดนตรีกลางคืน

7.1 มีการเพิ่มแสงสว่าง และ ติดไฟกระพริบให้
สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

7.2 ติดป้ายบ่งบอกห้ามรถเข้าบริเวณการจัดงาน
ในระยะก่อนถึงจุดที่มีการกันห้ามเข้า

7.3 ตรวจสอบการนำเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อาวุธ
และสิ่งที่เป็นอาวุธก่อนเข้าที่จัดงาน

7.4 จัดจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

7.5 จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทุกจุด
ของบริเวณการจัดงาน

7.6 จัดจำหน่ายสินค้าที่อาจใช้เป็นอาวุธภายใน
บริเวณที่จัดงาน

7.7 กำหนดเวลา และบริเวณที่อนุญาตให้มีการ
เล่นน้ำให้ชัดเจน

7.8 กำหนดจุดที่อนุญาตให้จำหน่ายสินค้าให้
ชัดเจน

7.9 เก็บสายไฟและปลั๊กไฟให้เรียบร้อย มี
สัญลักษณ์บ่งบอกหรือเตือนอันตราย

7.10 ปิดกั้นส่วนที่ตั้งเครื่องไฟต่าง ๆ

7.11 มีสัญลักษณ์บ่งบอก หรือ เตือนอันตราย

7.12 กันรถไม่ให้เข้าในบริเวณจัดงาน

7.13 มีระบบรับฝากทางเข้างานทั้งสามทาง

7.14 กำหนดบริเวณจอดรถจักรยานยนต์ และ
รถยนต์ให้ชัดเจน และเป็นระเบียบสะดวกต่อการเข้าออก

เอกสารอ้างอิง

1. ประเพณีวันไหล. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://www.geocities.com/bunpichai/content/content10.htm> (วันที่ค้นข้อมูล: 19 เมษายน 2552)
2. งานประเพณีวันไหล. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://www.Pattayadaily/news.com/thai/showfeature.php?FeatureID=0000000394>.
(วันที่ค้นข้อมูล: 19 เมษายน 2552)
3. สงกรานต์. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
<http://th.wikipedia.org> (วันที่ค้นข้อมูล: 20 เมษายน 2552)
4. ก่อเจดีย์ทรายเทศกาลวันสงกรานต์ กลุ่บยาสร้าง
ความสามัคคี (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

- <http://www.culture.go.th/knowledge/study.php?&YY=2550&MM=3&DD=2>.
(วันที่ค้นข้อมูล: 21 เมษายน 2552)
5. ศาสตราจารย์เรื่องการทำบุญใส่บาตร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://ibc.ac.th/thai/node/71>.
(วันที่ค้นข้อมูล: 20 เมษายน 2552)
 6. ประเพณีทำบุญในวันสงกรานต์. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.kroobannok.com/view.php?article_id=8039. (วันที่ค้นข้อมูล 20 เมษายน 2552)
 7. ประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.saensukcity.go.th/index.php?option=com_content&task=view&id=59&Itemid=220. (วันที่ค้นข้อมูล: 20 เมษายน 2552)
 8. เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์. การวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัย. วารสารความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม 2557; 4(3):17-21.
 9. ปวีณา มีประดิษฐ์, ศักดิ์สิทธิ์ กุลวงษ์ และสายรุ่งรุ่งโรจน์. การศึกษาความเสี่ยงในการดำเนินประเพณีบุญบั้งไฟ จังหวัดสระแก้ว. วารสารศิลปกรรมบูรพา 2550; 10(1): มิถุนายน-พฤศจิกายน .
 10. ปวีณา มีประดิษฐ์, ศักดิ์สิทธิ์ กุลวงษ์ และ สิริพุดธ เสี่ยงมศักดิ์. การศึกษาความเสี่ยงประเพณีวิ่งควาย. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา 2551; 3(2) กรกฎาคม-ธันวาคม.